

Krigen endog under Kristendommens højeste Væsens Beskyttelse og paakaldte selve Kristendommens højeste Væsen. Det er sket baade af den ene og den anden Regent for de krigsførende Magter, og Undervisningsvæsenet hviler paa Kristendommen i samtlige krigsførende Stater undtagen for den franske Republiks Vedkommende, og saa spørger jeg: Maa vi faa en Forklaring paa, hvorledes man kan staa her i Rigsdagen og sige, at det er den humane Opfattelse, der har spillet Fallit? Tilmed har ganske specielt den franske Republik vist en fænomenal Modstandskraft og er en af de krigsførende Stater, der er gaaet sejrrikt ud af Kampen. Det er ogsaa et af de Problemer, der skal forklares. Udtalelsen var en Floskel og intet andet.

Første Næstformand (K. M. Klausen): Det 20de Medlem for Hovedstaden har Ordet for en kort Bemærkning.

J. Oskar Andersen: Jeg maa paa det bestemteste nedlægge en Protest mod Udtrykket Floskel. (*Vilhelm Rasmussen: Nej!*). Ja, det nytter ikke, jeg protesterer imod det, for det, som det ærede Medlem bemærkede, beviser ikke noget som helst i Retning af, hvilke aandelige Magter, om jeg saa maa sige, der har drevet i Retning af denne Krig og været medvirkende til det Forfald, der er kommet. Det ærede Medlem ved meget vel, at det, der er det afgørende, ikke er, at der er Religionsundervisning i Skolerne; det, som jeg lagde Vægten paa, det, vi ønsker, er kristne Skoler og ikke en Skole, hvor man i et Sidelokale i en enkelt Time havde en Undervisning i Religion, som blev drevet paa en saadan Maade, at det maaske i Virkeligheden medfører akkurat det modsatte af det, man ønsker. Vi ved alle sammen særdeles vel, hvordan Forholdene er i Tyskland i Øjeblikket i kirkelig Henseende, og med hele den Paavirkning, der sker i tyske Skoler i kristelig Henseende, kan man meget vel forstaa, at man paa den ene Side kan føre Kristendommen som en Floskel i Munden og paa den anden Side det aandelige Liv og Kristendommen dog kan spille en saare ringe Rolle. Det ærede Medlem forveksler det, at der er fremført en Række Floskler — her kan det ærede Medlem tale om Floskler — fra forskellige Sider indenfor de krigsførende Magter med det, som er den aandeligt bevægende Kraft i Folkene. Men det forekommer mig for øvrigt, at det er ganske overflødig at debattere dette her, idet

Meningerne staaer meget forskellige. Jeg konstaterer blot, at der findes en Mængde, der med mig vil se saadan paa Sagen, at det, der tiltrænges, er en religiøs Fornyelse.

Stilling: Jeg har ofte ved Skolemøder og ved politiske Møder udtalt, hvorfor jeg anser en Kommission til Overvejelse af vort Skolevæsens Forhold for paatrængende nødvendig, saa jeg skal ikke komme ind paa den Side af Sagen i Dag. Derimod vil jeg, med Henblik paa Kommissionens Sammensætning, saaledes som den foreslaas i § 2, sige et Par Ord. Jeg vil sige, at selv om Kommissionen efter Forslaget skal overveje det samlede Skolevæsens Forhold, og selv om det samlede Skolevæsen efter Forslaget bestaar af to Afdelinger, nemlig Folkeskolen og den højere Skole, saa maa det dog intet Øjeblik glemmes ved Kommissionens Arbejde og ved dens Sammensætning, at disse to Afdelinger ikke er sideordnede, men at Folkeskolen er Nummer eet. Den Ordning, der skal træffes, skal træffes paa Grundlag af den Ordning, der træffes for Folkeskolens Vedkommende. Folkeskolen er Nummer eet, og Folkeskolen har sit eget Maal. Det skal være det første og det store Bud for Kommissionens Arbejde og dens Sammensætning. Folkeskolen bør ikke paa noget Punkt indrettes efter den højere Skoles Behov, men den højere Skole skal bygge paa Folkeskolen; paa den Maade, mener jeg, at Enheden i vor Skole skal skabes. Der skal ved Ordningen af Folkeskolens Forhold udelukkende tages Hensyn til, hvad der er Folkeskolens eget Maal. Naar Folkeskolens Ordning saa er skabt, kan man bygge den højere Skole derpaa. Gaar man ikke den Vej, kommer man sikkert til at begaa den samme Synd, som man begik i 1903, den Gang da man, som et æret Medlem før har sagt, stak et Sugørør ned i den danske Folkeskole, som skulde suge dens bedste Kraft op. Hvis man ikke gaar ud fra den Grundbetragtning, jeg her har nævnt, at Folkeskolen er Nummer eet og har sit eget Maal, saa vil Kommissionen forfejle sit Maal, og det vil være i høj Grad Synd, fordi det har været i overordentlig Grad vanskeligt at naa saa vidt, som vi er naaet i Dag.

Der har været gjort mange Forsøg paa at skabe en Skolereform, men først nu lader det til, at der er Udsigt dertil. Forslaget har faaet Tilslutning fra alle Sider, forsaavidt det vedrører selve Kommissionens Nedsættelse, og forspilder man nu den Lejlighed, der gives, tror jeg, man kommer til at fortryde det i kommende